

OBSAH

Seznam zkratk	17
Předmluva	29
1. kapitola – Pojem, předmět a prameny práva mezinárodního obchodu	31
1.1 Zvláštní právní normy upravující právní poměry v mezinárodním obchodu	31
1.2 Povaha práva mezinárodního obchodu, jeho vymezení a předmět	32
1.3 Systém práva mezinárodního obchodu, třídění jeho norem	32
1.3.1 Význam systému práva mezinárodního obchodu	32
1.3.2 Třídění norem práva mezinárodního obchodu	33
1.4 Způsoby úpravy právních poměrů vznikajících v mezinárodním obchodu	34
1.4.1 Základní způsoby úpravy	34
1.4.2 Prostředky vytvářené praxí mezinárodního obchodu	35
1.4.3 Vztah jednotlivých způsobů úprav	37
1.5 Prameny práva mezinárodního obchodu	39
1.5.1 Unifikace práva mezinárodního obchodu	39
1.6 Základní prameny práva mezinárodního obchodu	41
1.6.1 Mezinárodní smlouvy	41
1.6.2 Právní předpisy Evropské unie	43
1.6.3 Vnitrostátní právní předpisy	44
1.7 Prostředky vytvářené praxí mezinárodního obchodu (soft law)	45
1.7.1 Mezinárodní obchodní zvyklosti	45
1.7.2 Formulářové a vzorové smlouvy	47
1.7.3 Obchodní podmínky	48
1.7.4 Doložky dle vykládacích pravidel	49
1.7.4.1 INCOTERMS	50
1.7.5 Zásady mezinárodních obchodních smluv UNIDROIT	52
1.7.6 Principy evropského smluvního práva (PECL)	53
2. kapitola – Ingerence státu do mezinárodních obchodních styků	55
2.1 Stát podnikatelem	56
2.1.1 Vymezení pojmu stát	56
2.1.2 Imunita státu	57
2.2 Mezinárodní (mezi)vládní a nevládní organizace	58
2.2.1 Mezinárodní (mezi)vládní organizace	58
2.2.2 Mezinárodní nevládní organizace	60
2.3 Evropská unie a její společná obchodní politika	60
2.3.1 Nástroje společné obchodní politiky EU	61
2.3.1.1 Antidumpingová a protisubvenční opatření	61
2.3.1.2 Další opatření týkající se dovozu a vývozu	63

2.3.1.3	Opatření na ochranu hospodářské soutěže.	64
2.3.1.4	Opatření ekonomického a/nebo finančního charakteru	65
2.3.1.5	Ostatní předpisy EU	66
2.3.2	Obchodní vztahy EU se třetími zeměmi upravené obchodními dohodami	67
2.3.3	Instituce EU provádějící obchodní politiku a základní kompetence.	69
2.4	Regulace mezinárodních obchodních vztahů mezinárodními smlouvami.	70
2.4.1	Mnohostranné mezinárodní smlouvy	70
2.4.2	Dvoustranné mezinárodní smlouvy	71
2.5	Regulace mezinárodních obchodních vztahů vnitrostátními právními předpisy	72
2.5.2.1	Oblast vývozu či dovozu kulturních statků.	75
3.	kapitola – Podmínky a způsoby podnikání cizinců a zahraničních právnických osob v české republice	78
3.1	Podnikatelé	78
3.1.1	Pojmy cizinec, zahraniční osoba, podnikatel, podnikání a usazování	78
3.1.2	Podnikání (usazování) vs. přeshraniční poskytování služeb v rámci EU	81
3.1.2.1	Úprava přeshraničního poskytování služeb na území České republiky v českých předpisech	83
3.1.2.2	Svobody vnitřního trhu a jejich vliv na rozhodné právo a imperativní normy	86
3.1.3	Podmínky podnikání cizinců a zahraničních právnických osob v České republice	88
3.1.3.1	Obecná úprava	88
3.1.3.2	Podnikání podle živnostenského zákona	91
3.1.3.3	Podnikání podle zákona o advokacii	92
3.1.3.4	Další zvláštní zákony upravující specifické podnikání	93
3.1.4	Způsoby podnikání cizinců a zahraničních právnických osob v České republice	94
3.1.4.1	Přímé způsoby (formy) podnikání	94
3.1.4.2	Účast na podnikání bez založení právní osoby	95
3.1.4.3	Účast v české právní osobě	96
3.1.4.4	Joint ventures a nadnárodní právní osoby	97
3.1.4.5	Právní režim převodů a kontroly účasti v české právní osobě	98
3.2	Ochrana spotřebitelů	100

3.2.1	Ochrana spotřebitelů v mezinárodním civilním procesním právu.	101
3.2.1.1	Nářízení Brusel I bis – zvláštní pravidla pro mezinárodní příslušnost ve věcech spotřebitelských smluv.	101
3.2.1.2	Ochrana spotřebitele ve zvláštních unijních řízeních.	108
3.2.2	Ochrana spotřebitelů v kolizním právu	109
3.2.2.1	Prameny právní úpravy	109
3.2.2.2	Řím I – zvláštní kolizní normy pro spotřebitelské smlouvy	110
3.2.3	Ujednání o volbě soudu a volbě práva jako zneužívající klauzule ve spotřebitelských smlouvách	114
4.	kapitola – Obchodní společnosti v přeshraničním obchodním styku	116
4.1	Vymezení pojmů – právnícké osoby, společnosti, obchodní společnosti a družstva, jiné než fyzické osoby, zahraniční osoby	116
4.1.1	Vymezení právnických osob	117
4.1.2	Obchodní závod a pobočka.	118
4.1.3	Obchodní korporace	118
4.1.4	Zahraniční osoba	120
4.2	Osobní statut právnických osob a principy jeho určování	120
4.2.1	Osobní statut právnických osob	121
4.2.1.1	Úprava v ZMPS.	121
4.2.2	Principy určování osobního statutu právnických osob	122
4.2.3	Státní příslušnost právnických osob.	124
4.2.3.1	Uznání zahraničních právnických osob	124
4.2.4	Některé praktické otázky	125
4.2.5	Způsobilstvo zahraničních právnických osob být účastníkem řízení a procesní způsobilost.	126
4.2.6	Kolizní úprava společností bez právní subjektivity (exkurs)	127
4.2.7	Přeshraniční přemístění sídla právnických osob	127
4.2.8	Sídlo	127
4.3	Přeměna právnícké osoby	128
4.3.1	Přeshraniční přemístění sídla podle ZMPS	129
4.3.2	Přeshraniční přemístění sídla podle Občanského zákoníku.	129
4.3.3	Přeshraniční přemístění sídla podle zákona o přeměnách	130
4.4	Právo EU, svoboda usazování a dopady na kolizní úpravu obchodních společností.	131
4.4.1	Svoboda usazování	131
4.4.1.1	Primární a sekundární svoboda usazování.	132
4.4.2	Judikatura SDEU.	132
4.5	Mnohonárodní nebo nadnárodní sdružení osob	135

4.5.1	Mnohonárodní sdružení a kodexy jednání	135	5.2.7.1	Varšavská úmluva o sjednocení některých pravidel o mezinárodní letecké dopravě	187	
4.5.2	Corporate social responsibility – společenská odpovědnost organizací	136	5.2.7.2	Montrealská úmluva o sjednocení některých pravidel o mezinárodní letecké přepravě	188	
4.5.3	Evropské nadnárodní společnosti	137	5.2.7.3	Evropská unie	190	
4.5.3.1	Evropské hospodářské zájmové sdružení	137	5.2.8	Vnitrozemská vodní přeprava	191	
4.5.3.2	Evropská společnost	137	5.2.8.1	Budapešťská úmluva o smlouvě o přepravě zboží po vnitrozemských vodních cestách	191	
4.5.3.3	Evropská družstevní společnost	138	5.2.8.2	Nařízení Evropské unie	192	
5. kapitola – Smluvní závazkové poměry v mezinárodním obchodním styku			140	5.2.9	Námořní přeprava	193
5.1	Mezinárodní kupní smlouva	142	5.2.9.1	Haagská pravidla o konosamentech	193	
5.1.1	Vídeňská úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží	143	5.2.9.2	Hamburská pravidla o konosamentech	193	
5.1.1.1	Přímé a nepřímé použití	143	5.2.9.3	Athénská úmluva o přepravě cestujících a jejich zavazadel po moři	194	
5.1.1.2	Vyloučení použití	145	5.2.9.4	Rotterdamská úmluva o smlouvě v mezinárodní přepravě zboží zcela nebo částečně po moři	195	
5.1.1.3	Věcná působnost	146	5.2.9.5	Nařízení Evropské unie	196	
5.1.1.4	Výklad	147	5.2.10	Multimodální (kombinovaná) přeprava	196	
5.1.1.5	Mezery v úpravě	148	5.3	Další vybrané smluvní typy v mezinárodním obchodním styku	199	
5.1.1.6	Forma mezinárodní smlouvy o koupi zboží	149	5.3.1	Mezinárodní smlouva o obchodním zastoupení	199	
5.1.1.7	Náležitosti kupní smlouvy	149	5.3.1.1	Vzorová smlouva o obchodním zastoupení vypracovaná Mezinárodní obchodní komorou v Paříži	201	
5.1.1.8	Uzavírání kupní smlouvy	149	5.3.1.2	Právo rozhodné pro smlouvu o obchodním zastoupení	202	
5.1.1.9	Vztahy stran z kupní smlouvy	152	5.3.2	Mezinárodní distribuční smlouva	205	
5.1.2	Promlčení práv ze smlouvy o mezinárodní koupi zboží	168	5.3.2.1	Rozhodné právo pro distribuční smlouvu	207	
5.1.2.1	Působnost úmluvy	168	5.3.3	Mezinárodní franšízová smlouva	208	
5.1.2.2	Promlčecí lhůta	169	5.3.3.1	Rozhodné právo pro mezinárodní franšízovou smlouvu	210	
5.1.3	Kolizní úprava mezinárodní kupní smlouvy	172	5.3.4	Mezinárodní licenční smlouva	212	
5.1.3.1	Právo rozhodné pro odpovědnost za škodu způsobenou vadou výrobku	174	5.3.4.1	Rozhodné právo pro mezinárodní licenční smlouvu	214	
5.1.4	Vzorové mezinárodní kupní smlouvy	174	5.4	Specifika mezinárodního e-obchodu	216	
5.2	Mezinárodní přeprava	176	5.4.1	Význam mezinárodního e-obchodu	216	
5.2.1	Právní úprava smluv o přepravě v mezinárodním obchodním styku	176	5.4.2	Pojem mezinárodní e-obchod	217	
5.2.2	Smlouvy o přepravě a další základní pojmy	177	5.4.3	Typy e-obchodu	220	
5.2.2.1	Smlouva o přepravě věci a zasilatelská smlouva – rozlišení	177	5.4.3.1	Podnikatelské obchody – tzv. B2B (business to business)	220	
5.2.2.2	Subjekty vystupující v souvislosti s přepravou	178	5.4.3.2	Spotřebitelské obchody – tzv. B2C (business to customer)	220	
5.2.3	Zúčtovací jednotky pro vymezení limitů náhrady škody	178	5.4.4	Právní povaha internetu	220	
5.2.4	Mezinárodně unifikované úpravy a kolizní úprava smluv o dopravě	179				
5.2.4.1	Mezinárodně unifikovaná hmotněprávní úprava	179				
5.2.4.2	Kolizní úprava	179				
5.2.5	Mezinárodní železniční přeprava	181				
5.2.6	Mezinárodní silniční přeprava	184				
5.2.7	Mezinárodní letecká přeprava	186				

5.4.5	Aplikace norem mezinárodního práva soukromého na mezinárodní e-obchod	223
5.4.5.1	Řím I a nařízení Brusel I bis	223
5.4.5.2	O zákazu geoblockingu	226
5.4.5.3	Vídeňská úmluva o smlouvách o mezinárodní koupi zboží	227
5.4.5.4	Úmluva OSN o užívání prostředků elektronické komunikace v mezinárodních smlouvách	229
5.4.6	Elektronizace mezinárodní přepravy	232
5.4.6.1	Vzorový zákon UNCITRAL o elektronicky převoditelných instrumentech	232
5.4.6.2	Úmluva OSN o námořní přepravě zboží	233
5.4.6.3	Úmluva OSN o smlouvách v mezinárodní přepravě zboží zcela či zčásti po moři	234
5.4.6.4	Úmluva CMR	234
5.4.6.5	INCOTERMS	234
6.	kapitola – Zajištění závazků v mezinárodním obchodním styku	236
6.1	Právní prameny související se zajištěním závazků v mezinárodním obchodním styku a předmět jejich úpravy	237
6.2	Způsoby zajištění závazků v mezinárodním obchodním styku, jejich základní dělení a základní pravidlo pro určení rozhodného práva	238
6.2.1	Věcně-právní prostředky zajištění závazků	239
6.2.1.1	Zástavní právo	239
6.2.1.2	Zadržovací právo	240
6.2.1.3	Výhrada vlastnického práva	241
6.2.2	Závazkově-právní instrumenty zajištění závazků	242
6.2.2.1	Ručení	242
6.2.2.2	Bankovní záruka	243
6.2.2.3	Akreditiv	246
6.2.2.4	Uznání dluhu	246
6.2.2.5	Přistoupení k závazku	246
6.2.2.6	Smluvní pokuta	246
6.2.2.7	Slib odškodnění	247
6.2.2.8	Factoring a forfaiting	247
6.3	Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s. a Česká exportní banka, a.s.	250
7.	kapitola – Mezinárodní platební styk	252
7.1	Mezinárodní platební styk, jeho definice a druhy	252
7.2	Právní úprava platebního styku v České republice	253
7.3	Volně směnitelné měny a virtuální „měny“	254
7.4	Banka	255
7.4.1	Korespondenční vztah a korespondenční banka	256
7.5	Platební instrumenty v mezinárodním obchodním styku	257
7.5.1	Bezzávazkové platební instrumenty v mezinárodním obchodním styku	257
7.5.2	Závazkové platební instrumenty v mezinárodním obchodním styku	258
7.6	Placení v mezinárodním obchodním styku za využití cenných papírů	261
8.	kapitola – Ochrana a podpora zahraničních investic	264
8.1	Vymezení pojmu investice	264
8.1.1	Ekonomický pojem investice	265
8.1.2	Právní pojem investice	267
8.1.2.1	Mezinárodní prvek v investicích	267
8.1.2.2	Definice investice v mnohostranných smlouvách	268
8.1.2.3	Definice investice ve dvoustranných dohodách o vzájemné podpoře a ochraně investic	271
8.1.2.4	Definice investice v rozhodovací praxi ICSID a užití testů	272
8.2	Režim zacházení s mezinárodními investicemi	274
8.2.1	Zásada spravedlivého a rovného (rovnocenného) zacházení	275
8.2.2	Zásada legitimního očekávání	275
8.2.3	Zásada národního zacházení	276
8.2.4	Doložka nejvyšších výhod	277
8.3	Řešení sporů z mezinárodních investic	278
8.3.1	Řešení sporů mezi státy	278
8.3.2	Řešení sporů mezi investorem a státem	281
8.3.2.1	Řešení sporů podle Washingtonské úmluvy	281
8.3.2.2	Řešení sporů rozhodčími soudy ad hoc podle pravidel UNCITRAL	283
8.3.3	Vztah mezinárodního investičního práva a práva EU	284
8.4	Zahraniční investice v současné době	285
9.	kapitola – Způsoby řešení sporů z mezinárodního obchodního styku	288
9.1	Řešení sporů z mezinárodního obchodního styku v soudním řízení	289
9.1.1	Pravomoc soudů ve sporech z mezinárodního obchodního styku	289
9.1.1.1	Prameny právní úpravy	291
9.1.2	Nařízení Brusel I bis	291
9.1.2.1	Ujednání o příslušnosti (prorogace)	293
9.1.2.2	Obecná příslušnost	294
9.1.2.3	Zvláštní příslušnost	295
9.1.2.4	Výlučná příslušnost	298

9.1.2.5	Další pravidla nařízení Brusel I bis	299
9.1.3	Luganská úmluva	300
9.1.4	Zvláštní nařízení z oblasti mezinárodního civilního procesního práva	301
9.1.5	Pravomoc českých soudů v majetkových věcech dle ZMPS	304
9.1.6	Uznání a výkon cizích soudních rozhodnutí	304
9.1.6.1	Uznání a výkon cizích soudních rozhodnutí dle nařízení Brusel I bis	305
9.1.6.2	Uznání a výkonu cizích soudních rozhodnutí dle Luganské úmluvy a dalších mezinárodních smluv	306
9.1.6.3	Uznání a výkon cizích rozhodnutí dle ZMPS	309
9.2	Řešení sporů z mezinárodního obchodního styku v rozhodčím řízení	311
9.2.1	Prameny rozhodčího řízení	312
9.2.2	Rozhodčí smlouva	313
9.2.2.1	Právní účinky platné rozhodčí smlouvy	313
9.2.2.2	Druhy rozhodčí smlouvy	313
9.2.2.3	Forma rozhodčí smlouvy	314
9.2.2.4	Obsah rozhodčí smlouvy	315
9.2.2.5	Zánik rozhodčí smlouvy	316
9.2.3	Druhy rozhodčího řízení	317
9.2.4	Arbitrabilita aneb co může být předmětem rozhodčího řízení	319
9.2.5	Osoba rozhodce	320
9.2.5.1	Vznik funkce rozhodce	323
9.2.5.2	Odmítnutí a vyloučení rozhodce	323
9.2.5.3	Povinnosti rozhodce	324
9.2.5.4	Zánik funkce rozhodce	326
9.2.6	Rozhodčí nález	326
9.2.7	Rozhodčí soud při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR	327
9.2.8	Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů	329
9.2.8.1	Přezkum rozhodnutí rozhodce	329
9.2.8.2	Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů	331
9.3	Další alternativní způsoby řešení sporů z mezinárodního obchodního styku	334
9.3.1	Obecně k alternativním metodám jiným než rozhodčí řízení	334
9.3.1.1	Výhody kooperativních ADR metod	335
9.3.1.2	Nevýhody kooperativních ADR metod	336
9.3.1.3	Společné a odlišné znaky kooperativních ADR metod	338
9.3.2	(Povinné) vyjednávání (negociace)	339

9.3.3	Metoda práva spolupráce (collaborative law/practice)	341
9.3.4	Mediace	343
9.3.4.1	Mediační techniky, principy a fáze mediace	345
9.3.4.2	Právní úprava mediace v mezinárodním obchodu	348
9.3.4.3	Hybridní formy mediace	350
9.3.5	Konciliace	351
9.3.6	Mini-proces (mini-trial)	352
9.3.7	Expertní posouzení	353
10. kapitola – Mezinárodní insolvenční právo		358
10.1	Obecné a teoretické právní aspekty mezinárodního insolvenčního práva	359
10.2	Vzorový zákon UNCITRAL o insolvenčním řízení s mezinárodním prvkem	362
10.2.1	Evropská právní úprava mezinárodního insolvenčního práva	367
10.2.1.1	Historie evropské právní úpravy insolvenčního řízení	367
10.2.2	Přijetí insolvenčního nařízení	369
10.2.3	Věcná působnost insolvenčního nařízení	370
10.2.4	Osobní působnost insolvenčního nařízení	371
10.2.5	Mezinárodní příslušnost dle insolvenčního nařízení	371
10.2.6	Rozhodné právo pro insolvenční řízení – zásada lex fori concursus	372
10.2.7	Vedlejší insolvenční řízení	373
10.2.7.1	Mezinárodní soudní příslušnost pro vedlejší insolvenční řízení	373
10.2.7.2	Pojem provozovna ve smyslu insolvenčního nařízení	373
10.2.7.3	Postupy ve vedlejších insolvenčních řízeních	374
10.2.8	Uznávání rozhodnutí vydaných v insolvenčních řízeních dle insolvenčního nařízení	375
10.2.9	Účinky uznání insolvenčního řízení	376
10.2.10	Veřejně přístupné národní insolvenční rejstříky a jejich propojení	377
10.3	Právní úprava mezinárodního insolvenčního práva v českém právním řádu	377
10.3.1	Právní úprava mezinárodního insolvenčního práva v InsZ	377
10.3.2	Právní úprava mezinárodního insolvenčního práva v ZMPS	379
Summary		381
Literatura		382
O autorech		400
Věcný rejstřík		402